

$f(I_k) \subset [k, \infty)$. Atunci există un $x_n \in \mathbb{Q} \cap I_{n-1}$ cu $f(x_n) \geq n$; luăm o vecinătate a lui x_n , $I_n = [\alpha_n, \beta_n] \subset I_{n-1}$, pe care $f(x) \geq f(x_n) \geq n$.

Din $\alpha_k \nearrow, \beta_k \searrow, \alpha_k < \beta_k$, există $\gamma \in \bigcap_{n \geq 0} I_n$, deci $f(\gamma) \geq n \forall n$, absurd.

CLASA A XII-A

Subiectul 1. Funcția f , fiind continuă pe $\mathbb{R}$, admite o primitivă F . Relația dată este echivalentă cu

$$(1) \quad n^2 \left(F \left(x + \frac{1}{n} \right) - F(x) \right) = nf(x) + \frac{1}{2},$$

pentru orice $x \in \mathbb{R}$ și orice $n \in \mathbb{N}^*$.

Prin urmare, f este derivabilă și, derivând în (1), obținem

$$(2) \quad n \left(f \left(x + \frac{1}{n} \right) - f(x) \right) = f'(x)$$

pentru orice $x \in \mathbb{R}$ și orice $n \in \mathbb{N}^*$.

Din (2) rezultă că f este de două ori derivabilă și are loc relația

$$n \left(f' \left(x + \frac{1}{n} \right) - f'(x) \right) = f''(x),$$

deci f'' este continuă

Fie $x \in \mathbb{R}$ arbitrar, dar fixat. Aplicând teorema lui Lagrange, din relația (2), deducem existența unui punct $c_n = c_n(x) \in (x, x + \frac{1}{n})$, cu proprietatea $f'(c_n) = f'(x)$.

Teorema lui Rolle aplicată funcției f' , pe intervalul determinat de x și c_n , asigură existența unui punct ζ_n din acest interval, cu proprietatea că

$$(3) \quad f''(\zeta_n) = 0.$$

Cum $\lim_{n \rightarrow \infty} \zeta_n = x$, din continuitatea lui f'' , folosind (3), vom avea

$$f''(x) = \lim_{n \rightarrow \infty} f''(\zeta_n) = 0.$$

Deoarece x a fost ales arbitrar, rezultă că f are forma $f(x) = ax + b$, cu $a, b \in \mathbb{R}$.

Prin înlocuire în ecuația din enunț se găsește $a = 1$, b arbitrar.

În concluzie, funcțiile căutate au forma $f(x) = x + b$

Subiectul 2. a) Dacă $\widehat{x} = \widehat{y}$ în $\mathbb{Z}_n$, atunci există $k \in \mathbb{Z}$ astfel încât $x - y = kn$.

Avem

$$f(x) - f(y) = (x - y)g(x, y),$$

unde $g(x, y)$ este un întreg. Deci $f(x) - f(y)$ este multiplu de n și prin urmare $\widehat{f(x)} = \widehat{f(y)}$, i.e. $f_n(\widehat{x}) = f_n(\widehat{y})$.

b) Vom arăta mai întâi că $\text{grad } f \leq 1$. Să presupunem, prin reducere la absurd, că $\text{grad } f = k \geq 2$. Polinomul $g(X) = f(X + 1) - f(X)$ are gradul $k - 1$. Cum $k - 1 \geq 1$, există $x \in \mathbb{Z}$, astfel încât $|g(x)| \geq 2$. Fie $n = |g(x)| = |f(x + 1) - f(x)|$.

În inelul $\mathbb{Z}_n$ avem $f(\widehat{x + 1}) = \widehat{f(x)}$, deci $f_n(\widehat{x + 1}) = f_n(\widehat{x})$. Ultima relație arată că f_n nu este injectivă, deci nici surjectivă.

Evident f nu poate fi constant. Fie $m \in \mathbb{Z}^*$ și $a \in \mathbb{Z}$, astfel încât, pentru orice $x \in \mathbb{Z}$, avem $f(x) = mx + a$.

Vom arăta că $|m| = 1$. Într-adevăr, dacă $|m| \geq 2$, funcția $f_{|m|} : \mathbb{Z}_{|m|} \rightarrow \mathbb{Z}_{|m|}$ este constantă, deci nu este surjectivă.

Se verifică ușor că polinoamele de forma $X + a$ și $-X + a$ verifică condițiile problemei.

Subiectul 3. Unicul polinom p de grad 1, care satisface relațiile $\int_0^1 f(x) dx = \int_0^1 xf(x) dx = 1$, este $p(x) = 6x - 2$.

Prin urmare

$$\int_0^1 (f(x) - p(x)) dx = \int_0^1 x(f(x) - p(x)) dx = 0.$$

De aici

$$\int_0^1 p(x)(f(x) - p(x)) dx = 0.$$

Atunci

$$\begin{aligned} 0 &\leq \int_0^1 (f(x) - p(x))^2 dx = \int_0^1 f(x)(f(x) - p(x))^2 dx \\ &= \int_0^1 f^2(x) dx - 6 \int_0^1 xf(x) dx + 2 \int_0^1 f(x) dx = \int_0^1 f^2(x) dx - 4. \end{aligned}$$

În concluzie

$$4 \leq \int_0^1 f^2(x) dx.$$

Subiectul 4. Fie $m \in \mathbb{N}^*$ astfel încât $p = 4m + 1$.

a) Din teorema lui Wilson avem $p!(p - 1)! + 1$, deci $(p - 1)! + 1 = 0$, în K . Prin urmare, $(4m)! = -1$, în K .

Pe de altă parte, cum $1 = -4m, 2 = -(4m - 1), \dots, 2m = -(2m + 1)$, în K , avem

$$-1 = (-1)^{2m} (4m)^2 (4m - 1)^2 \cdots (2m + 1)^2,$$

de unde

$$-1 = [(4m)(4m - 1) \cdots (2m + 1)]^2,$$

în K . Rezultă că -1 este pătrat perfect în K .

b) Fie $a, b \in K^*$ două elemente care comută. Atunci

$$(1) \quad (a + b)^2 = a^2 + b^2 + 2ab$$

și

$$(2) \quad (a - b)^2 = a^2 + b^2 - 2ab.$$

Alegem $b = 2^{-1}$. Dacă $a \in K$ atunci a și 2^{-1} comută.

Dacă $a \neq -2^{-1}$, din (1), deducem $a = (a + 2^{-1})^2 - a^2 - b^2 = (a + 2^{-1})^2 + a_1^2 + b_1^2$, deoarece -1 este pătrat perfect în K .

Dacă $a = -2^{-1}$, atunci $a \neq b$. Din (2) avem $a = a^2 + b^2 - (a - b)^2 = a^2 + b^2 + c^2$, deoarece -1 este pătrat perfect în K .

Așadar, orice $a \in K^*$ se scrie ca sumă a trei pătrate nenule ale unor elemente din K .

Observație: În $\mathbb{Z}_5$, $\hat{0}$ nu se poate scrie ca suma a trei pătrate perfecte.